

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Veranderingen in het vizier

Leeuw, H.

Citation

Leeuw, H. (1988). Veranderingen in het vizier. *Bestuurskundige Berichten*, 3(2), 19-21. Retrieved from <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233129>

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233129>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

lijk. "Premier De Quay? Dat was een goede voorzitter van de ministerraad. Hij was echter geen sterke minister-president. Zijn optreden in de Tweede Kamer was niks. Zijn ambtenaren moesten letterlijk alles voorbereiden. Hij las bovendien zijn stukken slecht. Hij had de gewoonte zinnen met een potlood te onderstrepen. Niet een zin, maar alle zinnen, zodat die streepjeszetterij geen enkele zin had, behalve dat wij konden zien tot hoe ver hij gelezen had. Na drie pagina's had hij het meestal wel gezien. Toch heeft hij twee grote daden op zijn naam staan. De Quay maakte een einde aan de Nieuw-Guineakwestie. In Indonesië had hij een broer zitten die missionaris was. Hij werd ook gesteund door de jonge KVP-ministers Cals en Klompé, in de wandeling altijd Ot en Siem genoemd. Zijn tweede grote daad was om niet meer te-

rug te keren in de politiek. Zoiets in te kunnen zien en daaraan ook de consequenties te verbinden, dat getuigt van grootheid."

Interviewers wordt wel eens verweten dat ze niet meer zijn dan intelligente buksprekers. Zij schrijven de mening van bepaalde personen op zonder daar zelf iets aan toe te voegen. Toch blijft het een kunst personen die door ervaring op hun quivive zijn bepaalde uitspraken te ontlokken. Met name ambtenaren die ministers vaak getrouwe zijn tot in den dood.

WRR, 1987, "Voor de eenheid van beleid. Beschouwingen ter gelegenheid van vijftig jaar ministerie van Algemene Zaken", Staatsuitgeverij, Den Haag.

VERANDERINGEN

Harry Leeuw

IN HET VIZIER

Via het maandblad 'Bestuur voor overheidskunde' werd mijn aandacht gevestigd op een lezingencyclus die georganiseerd werd door de Adviescommissie Rijksdienst (ARD) en het Rijks-Opleidingsinstituut (ROI). Deze lezingen worden een aantal malen per jaar onder auspiciën, van de ARD georganiseerd en zijn gewijd aan de concrete ervaringen van managers bij de overheid met het doorvoeren van veranderingen. De keuze van dit thema is bepaald door de gedachte dat in de komende jaren veel leidinggevende overheidsfunctionarissen - en hun medewerkers - zich voor de noodzaak van veranderingen zien geplaatst. De ARD-lezingen zijn een mogelijkheid kennis te nemen van ervaringen die anderen hiermee al hebben opgedaan.

In de voorgaande lezingen is o.a. gesproken over de overgang naar een commerciële bedrijfsvoering bij de Hoofddirectie Telecommunicatie van de PTT, over de fusie van een aantal rijksinstituten tot het tegenwoordige Rijksinstituut voor de Milieuhygiëne, RIVM (waarbij tevens de ontwikkeling van een klantgericht instituutsbeleid aan de orde kwam); Dr. P. Winsemius sprak over het tot stand brengen van veranderingen in de overheid en de verzelfstandiging van het directoraat-generaal voor de Arbeidsvoorziening tot een Centraal Bureau voor de Arbeidsvoorziening (CBA).

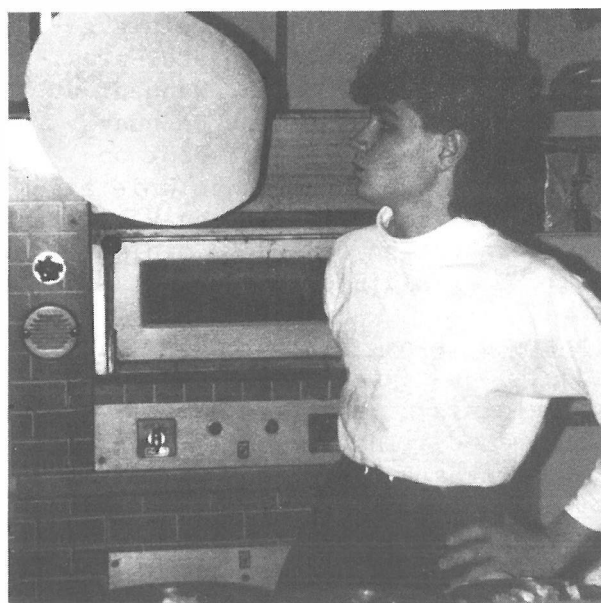
De voorzitter van de ARD is Ir. P.C. de Man, voormalig secretaris-generaal van het ministerie van Verkeer en Water-

staat; thans vervult hij deze zelfde functie op het ministerie van Defensie. De lezingen worden echter voorgezeten door Marijn de Koning. De ARD-lezingen worden 's avonds in de Pulchri Studio, Lange Voorhout 15 te 's-Gravenhage gehouden.

Ik heb een ruim aantal lezingen gevolgd en ik moet zeggen dat ze mij alle bijzonder geboeid hebben. Het is zeer interessant om de ervaringen te horen van (top)ambtenaren over concrete veranderingen bij de overheid. De avonden worden altijd goed bezocht door veel ambtenaren van alle ministeries, maar ook door ambtenaren van de Algemene Rekenkamer, leden der Staten-Generaal, ministers en staatssecretarissen.

De lezingen, die om 19.30 uur aanvangen worden na een koffiepauze gevolgd door een discussie waar de gemoederen soms flink zijn opgelopen. De discussies worden rond 22.00 uur beëindigd, waarna onderlinge gesprekken kunnen worden voortgezet in de Sociëteit van de Pulchri Studio. Iedereen heeft zo de mogelijkheid om al dan niet in een informele sfeer contact te zoeken met ambtenaren en politici. Met name dit laatste heb ik als uitermate boeiend ervaren, aangezien ik op deze wijze een leuke blik kon werpen in de politieke en ambtelijke keuken.

Belangstellenden voor deze ARD-lezingen kunnen contact opnemen met Rijks Opleidingsinstituut, postbus 20011, 2500 EA 's-Gravenhage

Bij IJssalon-Pizzeria

''Italia''

kunt u niet alleen 15 soorten lekker ijs krijgen, maar ook 20 soorten overheerlijke pizza's

Uw pizza afhalen kost per stuk f 8,00

Bij ons opeten kan natuurlijk ook.

Per stuk vanaf f 8,00

Lange Mare 112, Leiden, tel. 071-143579

arrivederci

In onderstaand artikel behandel ik een concreet veranderingsproces bij de overheid, n.l. de recent doorgevoerde fusie van drie rijksinstituten tot het tegenwoordige Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieuhygiëne, RIVM. Sprekers tijdens de bijeenkomsten over dit onderwerp waren:

1. Ir. Drs. R.B.J.C. van Noort. Hij is in de afgelopen vier jaar achtereenvolgens vanuit drie functies bij deze fusie betrokken geweest: pl.v. secretaris-generaal van het voormalige ministerie van Volksgezondheid en Milieuhygiëne, pl.v. secretaris-generaal van het ministerie van WVC, en thans directeur-generaal van het RIVM; 2. Dr. Ir. B.C.J. Zoeteman, directeur Sector Chemie en Fysica van het RIVM, was achtereenvolgens werkzaam als onderzoeker bij het Rijksinstituut voor Drinkwatervoorziening (RID) en als directeur bij het directoraat-generaal voor Milieuhygiëne.

Onder het voormalig ministerie van Volksgezondheid en Milieuhygiëne ressorteerden drie onderzoeksinstituten, te weten het Rijksinstituut voor de Volksgezondheid (RIV), het Rijksinstituut voor Drinkwatervoorziening (RID) en het instituut voor Afvalstoffenonderzoek (IVA). Het RID en IVA waren onderdeel van het directoraat-generaal voor de Milieuhygiëne. Het RIV functioneerde als zelfstandig directoraat-generaal.

Al voor de beslissing tot opheffing van het ministerie van Volksgezondheid en Milieuhygiëne bestonden er plannen om tot een fusie van RIV, RID en IVA te komen. Achtergrond hierbij was de geconstateerde noodzaak de doelmatigheid van het onderzoekssysteem te vergroten. Onderzoek op het gebied van de gezondheidsbescherming van de milieuhygiëne begonnen steeds meer in elkaar over te lopen. Milieuproblemen bleken steeds meer multidisciplinair en overgaand in gezondheidsbescherming. Een van de meest recente voorbeelden hiervan is de radioactieve besmetting ten gevolge van het reactorongeval in Tsjernobyl. De besmetting van het fysieke milieu (lucht,

bodem, oppervlaktewater) leidde via voedsel naar de mens.

De opheffing van het ministerie van Volksgezondheid en Milieuhygiëne, eind 1982, noodzaakte de vraag onder ogen te zien of ondanks de splitsing van Volksgezondheid (samengevoegd met CRM tot WVC) en Milieuhygiëne (samengevoegd met VRO tot VROM), het onderzoek van RIV, RID en IVA samengevoegd zou moeten worden in het RIVM. Een speciaal ingestelde projectgroep kwam in 1983 terzake tot een positief advies. De aangebrachte beleissplitsing versterkte juist de noodzaak van een fusie. Dit om ervoor zorg te dragen dat het in elkaar overlopende beleid op het gebied van de gezondheidsbescherming en de milieuhygiëne vanuit een benadering onderbouwd zou worden.

Per 1 januari 1984 werden de afzonderlijke instituten samengevoegd met als vestigingsplaats Bilthoven. Dit leidde tot verplaatsing van RID (Leidschendam) en IVA (Amersfoort). In een convenant zijn de bestuurlijke afspraken en de gezamenlijke verantwoordelijkheden van WVC en VROM t.a.v. het RIVM vastgelegd. De gekozen bestuursvorm 'rijksdienst, onderdeel van WVC, werkend voor meerdere departementen', heeft de afgelopen jaren zijn doelmatigheid bewezen. Door sterkere nadruk op meerjaren-activiteiten en programmering heeft bovendien een betere afstemming plaatsgevonden op het beleid.

Voor wat de positie van het RIVM betreft in het Nederlandse onderzoekssysteem kan het volgende worden gezegd. Het Centraal Laboratorium, de voorloper van het RIVM, is in 1909 opgericht als een laboratoriumorganisatie ten dienste van het Staatstoezicht op de Volksgezondheid (Gezondheidswet 1901) en ter ondersteuning van het beleid op het gebied van de gezondheidsbescherming en de milieuhygiëne. Vanuit deze taakstelling werkt het RIVM voor de rijksoverheid. Naast produktietaken op het gebied van vaccins (Rijks- en Militair vaccinatieprogramma) en referentie-materialen in verband met de opsporing, bestrijding en preventie van besmettelijke ziekten fungeert het RIVM als referentie-instituut

t.b.v. het vaststellen en handhaven van biologische standaarden en normen. Het RIVM heeft in dit verband een groot aantal in wetgeving vastgelegde taken.

Het RIVM beheert een aantal landelijke milieumeetnetten op het gebied van drinkwater, luchtverontreiniging, grondwaterkwaliteit en in de toekomst bodemkwaliteit en radioactiviteit. Het RIVM coördineert tevens een aantal onderzoeksprogramma's zoals AIDS-onderzoek en verzuringsonderzoek. Vanuit opgestelde onderzoeksprogramma's worden de activiteiten van onderzoeksinstituten op elkaar afgestemd. Als voorbeeld kan worden genoemd de Coördinatiecommissie Metingen van Radioactiviteit en Xenobiotische stoffen (CCRX) die tot taak heeft de ministers van VROM, V&W, LaVi, SoZaWe en WVC te adviseren omtrent de maatregelen van een doelmatige bewaking van de radioactiviteit en van de aanwezigheid van nader aan te wijzen xenobiotische stoffen in het biologisch milieu, alsmede omtrent de daartoe vereist coördinatie van werkzaamheden der onder hun ministeries ressorterende diensten en in-

stituten. De directeur-generaal van het RIVM is voorzitter van de CCRX.

Naast de problemen rond de fusie van drie onderzoeksinstituten met volstrekt eigen en van elkaar verschillende culturen, kreeg tegelijkertijd het RIVM te maken met de noodzakelijke verhuizing van de vestigingen te Leidschendam en Amersfoort naar Bilthoven, de operatie 'doelmatigheidsverbetering wetenschappelijk onderzoek' en de 4 x 2%-personeelsafslanking met als specifiek probleem dat het RIVM voor ca. 50% in eigen inkomsten voorziet. Naast personeelsreductie als onderdeel van een streven naar een inkrimpende overheid heeft het RIVM te maken met toegenomen taken op het gebied van bijvoorbeeld AIDS-onderzoek, inzetbaarheid bij milieucalamiteiten (Tsjernobyl), milieumonitoring en beoordeling van geneesmiddelen. Ook zelfbeheer kwam in discussie.

Voor wat de inhoudelijke kant van de werkzaamheden van het RIVM betreft is het fusieproces benut om tot een optimale afstemming en integratie te komen van onderzoek en beleid.

CHEERS

Cheers

Ook voor u:
Afstudeerborrels
Recepties
Lunches

DOELENSTEEG 11 LEIDEN
TELEFOON 071-141070
ELKE DAG GROPEND VANAF 11.00 UUR

 TIP-TOP

AUTO- EN TRUCK VERHUUR

Leiden ☎ 071-125709-153627